

BIOLOGINIO TURTO APSKAITOS TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai:

CAI	centralizuotos apskaitos įstaiga biudžetinė įstaiga „Skaitlis“, kuri centralizuotai tvarko Vilniaus miesto savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinę apskaitą
Subjektas	Vilniaus miesto savivaldybės kontroliuojamas viešojo sektoriaus subjektas, kurio finansinę apskaitą centralizuotai tvarko CAI
VSS	viešojo sektoriaus subjektas kaip apibrėžta LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme
VSAFAS	Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai
LR	Lietuvos Respublika
biologinis turtas	gyvūnai ir augalai, kuriuos subjektas valdo, naudoja ir kuriais disponuoja
parkų ir skverų želdiniai	viešojo sektoriaus subjektų parkuose ir skveruose esami ir sodinami želdiniai, kurių komponentų visuma teikia gyventojams socialinę, ekonominę ir gamtosauginę naudą
medynas	miško dalis, kurioje sumedėjusios augalijos ardu sandara yra vienoda, vyrauja tam tikra medžių rūšis, augalija yra panašaus amžiaus, turi bendrą augavietę ir ši miško dalis šiais rodikliais skiriasi nuo gretimų miško dalių
želdynas	ne mažesnis kaip 0,05 hektaro želdinių žemės sklypas, kuriame gali būti mažųjų kraštovaizdžio architektūros, inžinerinių ir laikinų statinių
želdiniai	žmogaus pasėti ar pasodinti medžiai (tarp jų ir pasodinti pavieniai ar natūraliai išaugę), krūmai, krūmokšniai, puskrūmiai, lianos ir žoliniai augalai
parkas	ne mažesnis kaip 1 hektaro žmogaus sukurtas ar jo pertvarkytas želdynas, kuriame yra meniškai sukomponuotų želdinių, mažųjų kraštovaizdžio architektūros ir (ar) inžinerinių statinių, skirtas poilsio, mokslo, kultūros reikmėms arba pramogoms ir aplinkos kokybei gerinti
skveras	ne mažesnis kaip 0,05 hektaro trumpalaikiam poilsiui skirtas želdynas su vyraujančiomis atviromis erdvėmis, gerinantis miesto, miestelio ir kaimo estetinę ir ekologinę būklę
automobilių kelių želdiniai	želdiniai, augantys miesto teritorijos automobilių kelio juostoje, – žemės juostoje, kurioje nutiestas ar tiesiamas kelias
Kitos vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos LR finansinės apskaitos įstatyme, LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme, LR miškų įstatyme, LR želdynų įstatyme ir kituose VSAFAS	

2. Biologinio turto apskaitos tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato biologinio turto pripažinimo, įvertinimo, registravimo ir apskaitos CAI ir Subjektų apskaitoje reikalavimus.

II SKYRIUS BIOLOGINIO TURTO PIRMINIS PRIPAŽINIMAS IR GRUPAVIMAS

3. Biologinis turtas pripažįstamas ir registruojamas apskaitoje, jei jis atitinka šiuos turto pripažinimo kriterijus:

3.1. Subjektas ar CAĮ (jei apskaitomas CAĮ turtas) turi teisę šiuo turtu disponuoti ir jį kontroliuoti, įskaitant teisę apriboti galimybę juo naudotis kitiems;

3.2. pagrįstai tikėtina, kad Subjektas ar CAĮ (jei apskaitomas CAĮ turtas) būsimaisiais laikotarpiais iš šio turto gaus ekonominės naudos arba šis turtas bus naudojamas socialiniais, kultūriniais, gamtosauginiais, moksliniais, teisėsaugos, pažintiniais tikslais;

3.3. galima nustatyti turto tikrąją vertę, įsigijimo savikainą arba iš turto gautinų būsimų pajamų dabartinę vertę.

4. Už Subjekto ar CAĮ (jei apskaitomas CAĮ turtas) turto pripažinimą biologiniu turtu, už jo priskyrimą konkrečiam biologinio turto vienetui ir grupei, biologinio turto nuvertėjimo nustatymo organizavimą, biologinio turto inventorizavimą atsakingas Subjekto ar CAĮ (jei apskaitomas CAĮ turtas) darbuotojas, vykdomasis ir (ar) organizuojantis biologinio turto priežiūros ir administravimo funkcijas (toliau – biologinį turtą administruojantis asmuo).

5. Subjekto ar CAĮ (jei apskaitomas CAĮ turtas) biologinio turto apskaita tvarkoma pagal biologinio turto vienetus gavus informaciją iš biologinį turtą administruojančio asmens. Keli panašių savybių ir (arba) vienoje teritorijoje (sklype, hektare, Subjekto ar CAĮ (jei apskaitomas CAĮ turtas) priskirtoje teritorijoje ar pan.) esantys biologinio turto vienetai pagal biologinį turtą administruojančio asmens pateiktą informaciją apskaitoje gali būti sujungiami ir registruojami kaip vienas atitinkamo turto vienetas.

6. Atsižvelgiant į paskirtį, biologinis turtas skirstomas į šias grupes:

6.1. parkų ir skverų želdiniai;

6.2. kiti želdiniai;

6.3. automobilių kelių želdiniai;

6.4. medynai;

6.5. kitas biologinis turtas (Tvarkos aprašo 6.1–6.4 punktuose neišvardytas biologinis turtas).

7. Atsiradus naujam biologiniam turtui, t. y. augalams (prieaugiui), kai neaišku, kiek prieaugio išliks, taip pat, ar naujas biologinis turtas ateityje teiks ekonominę naudą, prieaugis pirmą kartą finansinėje apskaitoje bus registruojamas pagal biologinį turtą administruojančio asmens pateiktą informaciją apie prieaugio priskyrimą konkrečiam biologinio turto vienetui / grupei, prieaugį įvertinus tikrąja verte.

8. Parkų ir skverų želdinių įsigijimo (įveisimo) išlaidas biologiniu turtu Subjekto ar CAĮ (jei apskaitomas CAĮ turtas) pripažįsta, kai siekdama teikti gyventojams socialinę, ekonominę ir gamtosauginę naudą želdinius sodina ir (arba) prižiūri parkuose ir skveruose, neatsižvelgiant į tai, ar žemė, kurioje įveistas želdynas, Subjektui ar CAĮ (jei apskaitomas CAĮ turtas) perduota patikėjimo ar panaudos teise. Želdinių įsigijimo ir sodinimo išlaidos kitose teritorijose negu parkai ir skverai biologiniu turtu nepripažįstamos, o įsigijimo metu nurašomos į sąnaudas.

9. Įsigijus turtą (pasirašius turto perdavimo–priėmimo aktą), biologinį turtą administruojantis asmuo ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo turto įsigijimo įvertina, ar turtas priskiriamas biologiniam turtui, ar jis atitinka Tvarkos aprašo 3 punkte nurodytus biologinio turto pripažinimo kriterijus, priskiria jį biologinio turto grupei pagal Tvarkos aprašo 6 punkte nurodytas grupes ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas pateikia informaciją CAĮ turto apskaitą tvarkančiam skyriui.

III SKYRIUS

BIOLOGINIO TURTO REGISTRŲ DUOMENYS

10. Registruojant apskaitoje biologinio turto įsigijimo operaciją, kiekvienam biologinio turto grupės vienetui turi būti sukurta biologinio turto duomenų kortelė su šiais duomenimis:

10.1. biologinio turto inventorinis numeris;

10.2. biologinio turto pavadinimas;

10.3. įsigijimo data;

10.4. biologinio turto grupė;

- 10.5. biologinio turto mato vienetas;
- 10.6. įsigijimo dokumento numeris;
- 10.7. įsigijimo būdas;
- 10.8. kokiomis teisėmis valdomas šis turtas (nuosavybės, patikėjimo ar kitomis teisėmis);
- 10.9. vertė, kuria biologinis turtas registruojamas apskaitoje;
- 10.10. buvimo vieta;
- 10.11. atsakingas asmuo.
- 11. Registruojant apskaitoje biologinio turto perdavimo arba pardavimo operaciją, nurodomi šie duomenys:
 - 11.1. biologinio turto perdavimo ar pardavimo pagrindas, priežastis;
 - 11.2. perdavimo ar pardavimo akto numeris ir data;
 - 11.3. perduoto ar parduoto turto vertė.
- 12. Registruojant apskaitoje biologinio turto nuvertėjimo arba nurašymo operaciją, nurodomi šie duomenys:
 - 12.1. nuvertėjimo suma;
 - 12.2. biologinio turto perleidimo ar nurašymo pagrindas ir priežastis;
 - 12.3. nurašomo biologinio turto vertė;
 - 12.4. perleidimo ar nurašymo akto numeris, data.

IV SKYRIUS

BIOLOGINIO TURTO VERTINIMAS

- 13. Pirminio pripažinimo ir paskesnio vertinimo metu biologinio turto grupės vienetas įvertinamas ir finansinėse ataskaitose parodomas vienu iš šių būdų:
 - 13.1. tikrąja verte, kuri nustatoma remiantis tokio paties turto rinkos kaina. Jei tokios rinkos nėra, biologinio turto tikroji vertė nustatoma (teikiant prioritetą pirmiau einančiam punktui):
 - 13.1.1. pagal paskiausiai įvykusių analogiškų sandorių rinkos kainą, jei nuo sandorio sudarymo dienos iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos ekonominės sąlygos iš esmės nepasikeitė;
 - 13.1.2. pagal panašaus turto rinkos kainas, patikslintas atsižvelgiant į turto skirtumus;
 - 13.2. pagal įsigijimo ar pasigaminimo savikainą, jei Tvarkos aprašo 13.1 punkte nurodytu būdu neįmanoma nustatyti turto vertės.
- 14. Paskesnio vertinimo metu turtas, kuriam taikomas įsigijimo savikainos metodas, apskaitoje registruojamas ir finansinėse ataskaitose rodomas iš įsigijimo savikainos atėmus nuvertėjimo nuostolius.
- 15. Biologinio turto įsigijimo savikainą sudaro:
 - 15.1. kai turtas įsigijamas, – pirkimo kaina, įskaitant importo ir kitus negrąžintinus mokesčius (tarp jų ir pridėtinės vertės mokestį, jei jis negrąžinamas (netraukiamas į apskaitą), atėmus prekybos nuolaidas, jei dėl to įsigijimo savikaina netampa reikšmingai mažesnė už turto rinkos vertę, ar kitokio sunaudoto turto vertė bei su turto įsigijimu tiesiogiai susijusios išlaidos;
 - 15.2. kai turtas sukuriamas, – jam sukurti patirtos tiesioginės ir netiesioginės išlaidos, pavyzdžiui, parkų ir skverų želdinių įsigijimo savikainai priskiriamos visos su pasodinimu susijusios išlaidos (žemės paruošimas, įsigytų sodinti želdinių vertė, sodinimo išlaidos ir panašios).
- 16. Paskesnio vertinimo metu biologinio turto įsigijimo ar pasigaminimo savikaina didinama ar mažinama šiais atvejais:
 - 16.1. papildomai toje pačioje teritorijoje pasodintų naujų daugiamečių augalų įsigijimo ir pasodinimo išlaidomis didinama parkų ir skverų želdinių įsigijimo savikaina;
 - 16.2. mažinama, jei nustatomi biologinio turto nuvertėjimo požymiai.
- 17. Kai biologinis turtas vertinamas įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, paskesnio vertinimo metu vertinama, ar nėra turto nuvertėjimo požymių. Biologinio turto nuvertėjimo požymiai gali būti:
 - 17.1. sunykęs (prarastas) turto vienetas ar jo dalis;

17.2. turtas neatlieka savo funkcijų.

18. Jei biologinio turto grupės vienetas pirminio pripažinimo metu buvo įvertintas tikrąja verte, vėliau šis biologinio turto vienetas negali būti apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius.

19. Subjekto ar CAĮ (jei apskaitomas CAĮ turtas) biologinio turto tikrosios vertės pasikeitimas nustatomas tokiu periodiškumu:

19.1. kiekvienų finansinių metų pabaigoje tiek, kiek biologinio turto tikrajai vertei turi įtakos biologinio turto vieneto rinkos kainos pokytis;

19.2. ne rečiau kaip kas 10 metų, kai dėl turto didelės apimties neįmanoma įvertinti fizinių savybių kitimo įtakos tikrajai vertei.

20. Biologinio turto, išskyrus medynus, tikrosios vertės pokyčio apskaitoje rezultatas įtraukiamas į veiklos rezultatų ataskaitą.

21. Medynų tikrosios vertės pokytis, atsiradęs nuo tos dienos, kai medynai į apskaitą buvo įtraukti pirmą kartą, įtraukiamas tiesiogiai į grynąjį turtą ir grynojo turto pokyčių ataskaitoje priskiriamas turto vertės pokyčio rezervui. Medynų vertės padidėjimas didina turto vertės pokyčio rezervą, sumažėjimas – mažina.

22. Biologinio turto auginimo ir priežiūros išlaidos priskiriamos sąnaudoms pagal jų pobūdį, išskyrus Tvarkos aprašo 16.1 punkte nurodytu atveju.

23. Jei yra požymių, kad tikroji vertė pasikeitė dėl rinkos pokyčių (Tvarkos aprašo 19.1 punktas), kiekvienų finansinių metų pabaigoje biologinį turtą administruojantis asmuo organizuoja biologinio turto tikrosios vertės pasikeitimo įvertimą ir informaciją apie biologinio turto vertės pasikeitimą pateikia CAĮ turto apskaitą tvarkančiam skyriui ne vėliau kaip iki sausio 20 d.

24. Pagal gautą informaciją CAĮ turto apskaitą tvarkančiam skyrius biologinio turto vertės pasikeitimą užregistruoja apskaitoje.

25. CAĮ, pirmą kartą užregistravusi apskaitoje medynus, jų verte pirminio pripažinimo metu registruoja finansavimo sumas iš valstybės arba svivaldybės biudžeto, priklausomai nuo to, kam nuosavybės teise priklauso miško žemė.

V SKYRIUS

NEATLYGINTINAI GAUTO BIOLOGINIO TURTO APSKAITA

26. Subjekto ar CAĮ gali gauti biologinį turtą neatlygintinai už reikšmingai mažesnę nei turto rinkos vertę arba įsigyti už simbolinį atlygį. Neatlygintinai gauto turtu laikomas Subjektui ar CAĮ (jei apskaitomas CAĮ turtas) neatlygintinai perduotas ar padovanotas turtas.

27. Biologinio turto, kurio apskaitai taikoma įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, gauto iš kito VVS, įsigijimo savikaina perėmimo momentu yra prilyginama balansinei vertei, kuria šis turtas buvo registruotas perduodančio VSS apskaitoje. Tokia pačia suma registruojamos finansavimo sumos vadovaujantis 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ nuostatomis.

28. Biologinio turto, išskyrus medynus, kurio apskaitai taikoma tikroji vertė, gauto iš kito VSS, tikroji vertė perėmimo momentu yra prilyginama balansinei vertei, kuria šis turtas buvo registruotas perduodančio VSS apskaitoje. Tokia pačia suma registruojamos finansavimo sumos vadovaujantis 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ nuostatomis.

29. Medynai, gauti iš kito VSS, registruojami perduodančio VSS nurodyta įsigijimo savikaina ir vertės pokyčio suma, kartu registruojamos gautos finansavimo sumos ir turto vertės pokyčio rezervas.

30. Subjektas ar CAĮ (jei apskaitomas CAĮ turtas), gaunanti biologinį turtą iš kito VSS neatlygintinai, apskaitoje turi jį registruoti toje pačioje turto grupėje, kurioje šis turtas buvo registruotas perduodančio turtą VSS finansinėje apskaitoje, ir tik po to jį pergrupuoti, jei reikia.

31. Neatlygintinai gavus biologinį turtą iš ne VSS, perėmimo momentu jis įvertinamas tikrąja verte, kuri prilyginama įsigijimo savikainai. Kartu registruojamos gautos finansavimo sumos iš kitų šaltinių.

32. Biologinis turtas, įsigytas už simbolinį atlygį arba reikšmingai mažesnę negu rinkos kainą, įvertinamas ir apskaitoje registruojamas tikrąja verte, o faktiškai sumokėtos arba mokėtinos sumos ir tikrosios turto vertės įsigijimo dieną skirtumo suma registruojamos gautos finansavimo sumos iš kitų šaltinių.

33. Biologinis turtas priimamas ir perduodamas pagal turto perdavimo–priėmimo aktą.

34. Kai Subjektas ar CAĮ (jei apskaitomas CAĮ turtas) nusprendžia nebenaudojamą biologinio turto vienetą parduoti, šis turto vienetas pergrupuojamas į atsargas to turto balansine verte tą dieną, kurią priimtas sprendimas turtą parduoti. Atlikus pergrupavimą, šiam turtui taikomos 8-ojo VSAFAS „Atsargos“ nuostatos. Pergrupuotą į atsargas turtą pardavus, pajamos ir sąnaudos apskaitoje registruojamos ir finansinėse ataskaitose rodomos vadovaujantis 10-uoju VSAFAS „Kitos pajamos“.

VI SKYRIUS BIOLOGINIO TURTO INVENTORIZACIJA

35. Biologinis turtas inventorizuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 15 d. nutarimu Nr. Nr. 630 patvirtintomis Inventorizacijos taisyklėmis, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. D1-5 patvirtintomis Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklėmis ir jų pakeitimais, Subjekto ar CAĮ (jei apskaitomas CAĮ turtas) vadovo patvirtintomis Turto inventorizacijos taisyklėmis ir kitais teisės aktais.

36. Kiekvienų finansinių metų pabaigoje atliekant metinę inventorizaciją arba esant poreikiui, biologinį turtą administruojantis asmuo nustato, ar biologinis turtas, kuris apskaitoje pirminio pripažinimo metu užregistruotas įsigijimo savikaina, neturi nuvertėjimo požymių (biologinis turtas sunykęs, prarastas turto vienetas ar jo dalis; turtas neatlieka savo funkcijų). Nustačius šiuos požymius parengiama turto nuvertėjimo pažyma ir pateikiama CAĮ turto apskaitą tvarkančiam skyriui, kuris finansinėje apskaitoje užregistruoja turto nuvertėjimo nuostolius.

VII SKYRIUS BIOLOGINIO TURTO NURAŠYMAS

37. Biologinis turtas iš Subjekto ar CAĮ (jei apskaitomas CAĮ turtas) apskaitos gali būti nurašomas, kai:

37.1. yra perleidžiamas;

37.2. yra sunykęs, žuvęs, prarastas.

38. Biologinis turtas, perduotas nuosavybėn arba patikėjimo teise kitam subjektui, nurašomas iš apskaitos. Jei biologinis turtas, įsigytas iš finansavimo sumų, perduodamas kitam VSS, finansavimo pajamos nepripažįstamos, o mažinamos gautos finansavimo sumos registruojant perduotas finansavimo sumas. Jei biologinis turtas perduodamas ne VSS, registruojamos panaudotos finansavimo sumos ir pripažįstamos finansavimo pajamos.

39. Išrašius sąskaitą faktūrą, pagal Subjekto ar CAĮ (jei apskaitomas CAĮ turtas) biologinio turto pardavimo–pirkimo sutarties sąlygas apskaitoje registruojamos pajamos iš pripažinto nereikalingu, netinkamu (negalimu naudoti) biologinio turto pardavimo. Remiantis perdavimo–priėmimo aktu, biologinis turtas nurašomas iš apskaitos, taip pat pripažįstamos finansavimo pajamos, jei biologinis turtas buvo įsigytas iš finansavimo sumų. Subjektui pasirašius biologinio turto perdavimo–priėmimo aktą, dokumentai perduodami CAĮ turto apskaitą tvarkančiam skyriui.

40. Sunaikintas, žuvęs, prarastas, sunykęs biologinis turtas nurašomas pagal CAĮ turto apskaitą tvarkančiam skyriui pateiktą biologinio turto nurašymo aktą, kurį biologinį turtą administruojantis asmuo parengia vadovaudamasis Vilniaus miesto savivaldybės patvirtinta Pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti Vilniaus miesto savivaldybės turto nurašymo, išardymo ir likvidavimo tvarka.

VIII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

41. CAI į viešojo sektoriaus konsolidavimo informacinę sistemą turi pateikti turimą informaciją pagal Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu patvirtinto 16-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Biologinis turtas“ prieduose nustatytas formas.

42. Tvarkos apraše neaptarti, bet praktikoje išskylantys (atsirandantys) apskaitos klausimai sprendžiami vadovaujantis VSAFAS ir kitais apskaitos tvarkymą reglamentuojančiais teisės aktais.
